

**Folketinget – Europaudvalget, Miljø- og Planlægningsudvalget,
Udvalget for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri**

Christiansborg, den 19. juli 2007

EU-konsulenten

OMTRYK 19/7-07)
(manglende tekst i resumé)

Til

udvalgets medlemmer og stedfortrædere

**Retten i Første Instans annullerer Kommissionens godkendelse af
plantebeskyttelsesmidlet paraquat**

Resumé

EU's Ret i Første Instans har i en dom af 11. juli 2007 annulleret et EU-direktiv, som tilføjede stoffet paraquat til listen over tilladte plantebeskyttelsesmidler i EU. Sagen var anlagt af Sverige, støttet af Danmark, Finland og Østrig, som alle har forbudt brugen af stoffet.

Retten begrundet sin afgørelse med, at Kommissionen har tilsidesat de proceduremæssige krav til godkendelse af stoffet, at der er tvivl om paraquats uskadelighed i forhold til menneskers sundhed, og at Kommissionens undersøgelse af stoffets skadelige virkninger på dyrs sundhed ikke er tilstrækkelig.

Dommen kan ses som et eksempel på anvendelse af forsigtighedsprincippet, som bl.a. indebærer, at tvivl om stoffers skadelige virkninger for mennesker, dyr eller miljøet skal komme de sidstnævnte til gode.

Baggrund

Paraquat er et aktivt stof, der indgår i et af de tre mest anvendte ukrudtsbekæmpelsesmidler i verden. Det fungerer som et bredspektret, ikke-selektivt herbicid, som særlig modvirker ukrudt. Det ødelægger plantens grønne dele ved at udtørre bladene, men uden at angribe rodnettet. Det anvendes på mere

end 50 sorter i mere end 120 lande og er i ca. 60 år blevet markedsført som herbicid.

Paraquat er forbudt i 13 lande, herunder Sverige, Danmark, Østrig og Finland.

Den 1. december 2003 vedtog Kommissionen direktiv 2003/112¹, som godkendte paraquat som et plantebeskyttelsesmiddel, der kunne tillades på visse betingelser. Godkendelsen skete ved, at stoffet blev optaget i bilag I til pesticiddirektivet², som indeholder listen over alle godkendte plantebeskyttelsesmidler i EU. Paraquat blev optaget på listen efter en såkaldt forskriftskomiteéprocedure, hvor Kommissionen bistås af repræsentanter fra medlemsstaterne. En række EU-lande, herunder Danmark, Sverige og Finland modsatte sig på daværende tidspunkt vedtagelsen af direktivet, men var ikke i stand til at samle det tilstrækkelige antal stemmer til at få forslaget forkastet³.

Den oprindelige anmodning om godkendelse af stoffet blev indgivet af paraquatproducenten Zeneca. I overensstemmelse med EU-procedurerne blev anmodningen indlevet til en medlemsstat, i dette tilfælde Storbritannien (også kaldet den anmodende medlemsstat), som efter behandling af anmodningen videresendte den til Kommissionen. Forud for Kommissionens godkendelse blev aktmappen (dvs. anmodningen samt de videnskabelige undersøgelser, som skulle danne grundlag for godkendelsen) behandlet i Den Stående Komité for Fødevarekæden og Dyresundhed samt i Den Videnskabelige Komité for Planter.

¹ Kommissionens direktiv 2003/112/EF af 1. december 2003 om ændring af Rådets direktiv 91/414/EØF for at optage paraquat som aktivt stof (*EUT L 321 af 6.12.2003, s. 32*).

² Rådets direktiv 91/414/EØF af 15. juli 1991 om markedsføring af plantebeskyttelsesmidler (*EFT L 230 af 19.8.1991, s. 1*).

³ Danmark, Sverige og Finland bragte endda sagen op på rådsmødet (miljø) den 13. juni 2003, idet man ønskede at gøre de øvrige miljøministre opmærksomme på de tre landes bekymring over udsigten til godkendelsen af stoffet.

Den 27. februar 2004 anlagde Sverige sag for Retten i Første Instans⁴ med henblik på prøvelse af direktivets gyldighed. Danmark, Finland, og Østrig indtrådte i sagen til støtte for Sverige⁵.

Retten dom

Retten giver i dommen af 11. juli 2007⁶ Sverige medhold i, at direktivet er vedtaget i strid med såvel de proceduremæssige som de indholdsmæssige krav til godkendelse af plantebeskyttelsesmidler.

Tilsidesættelse af proceduremæssige krav

Sverige havde bl.a. gjort gældende, at Kommissionen ikke havde taget hensyn til eksisterende undersøgelser om **sammenhængen mellem eksponeringen for paraquat og Parkinsons sygdom**.

Retten slår i den forbindelse fast, at anmelderen (Zeneca) burde have fremhævet, at der findes undersøgelser vedrørende sammenhængen mellem paraquat og Parkinsons sygdom. I den forbindelse henviser Retten til, at den rapporterende medlemsstats (Storbritanniens) rapporter ikke indeholder nogen vurdering af litteraturen om en sådan evt. sammenhæng, idet det alene konstateres, at der ikke er tegn på, at paraquat fremkalder neurotoksicitet. Vurderingen indgår således heller ikke i det materiale, Kommissionen baserer sin afgørelse på.

Retten fastslår desuden, at undersøgelsesproceduren i Kommissionen heller ikke indeholder en gennemgang af en fransk undersøgelse vedrørende det eksponeringsniveau for paraquat, som brugerne udsættes for, og som blev tillagt en vis betydning i forbindelse med vurderingen af stoffet⁷.

⁴ At sagen blev anlagt ved Retten i Første Instans og ikke ved Domstolen, skyldes, at den er anlagt af en medlemsstat mod Kommissionen, jf. EF-traktatens artikel 225, stk. 1.

⁵ En række Ngo'er forsøgte sideløbende med den svenske sag at anlægge en lignende sag mod Kommissionen ved Retten (sag T-94/04), men sagen blev afvist ved Rettens kendelse af 18. november 2005 med henvisning til, at sagsøgerne ikke var individuelt berørt af direktivet og derfor ikke havde søgsmålskompetence.

⁶ Sag T-229/04.

⁷ Dommens præmis 123.

Disse forhold gør, at Kommissionens behandling af anmodningen efter Rettens opfattelse ikke lever op til procedurekravene i EU-regelsættet.

Tilsidesættelse af indholdsmæssige krav

Retten går herefter over til at undersøge, om godkendelsen lever op til EU-reglerne angående vurderingen af de indholdsmæssige krav fsva. plantebeskyttelsesmidler, særligt kravet om **beskyttelse af menneskers sundhed og beskyttelsen af dyrs sundhed**.

Ifølge pesticiddirektivets artikel 5, stk. 1, kræves det bl.a. for, at et stof kan optages på listen over godkendte plantebeskyttelsesmidler, at anvendelsen af stoffet i overensstemmelse med god plantebeskyttelsespraksis hverken har skadelige virkninger på menneskers eller dyrs sundhed.

I relation til bedømmelsen af paraquats skadelige virkninger for **menneskers sundhed** udtaler Retten:

*”En fortolkning af [pesticiddirektivets artikel 5, stk. 1] sammenholdt med **forsigtighedsprincippet** indebærer, at når det drejer sig om menneskers sundhed er forekomsten af tungtvejende indicier, som uden at fjerne den videnskabelige usikkerhed gør det muligt med rimelighed at tvivle på et stofs uskadelighed, i princippet til hinder for optagelsen af stoffet [på listen]. Forsigtighedsprincippet har nemlig til formål at forebygge potentielle risici. Rent hypotetiske risici – der bygger på videnskabelige hypoteser, som ikke er tilstrækkeligt underbygget – må ikke tages i betragtning.”⁸ (egen fremhævning)*

Retten bemærker i den forbindelse, at det fremgår af en guatemalansk undersøgelse, at en af undersøgelsens deltagere blev udsat for en eksponering for paraquat svarende til 118 % af den acceptable eksponering for sprøjtepersonale (AOEL), som er fastsat for stoffet, til trods for, at stoffet i undersøgelsen blev anvendt efter forskrifterne. På den baggrund fastslår Retten, at EU-reglerne, som forbyder enhver overskridelse af den acceptable eksponering for sprøjtepersonale, ikke er opfyldt.

⁸ Dommens præmis 161.

Retten konkluderer, at optagelsen af paraquat på EU's liste **tilsidesætter kravet til beskyttelse af menneskers sundhed**⁹.

Endvidere bemærker Retten, at eftersom den ovennævnte franske undersøgelse spillede en væsentlig rolle for afgørelsen om at optage paraquat på listen i pesticiddirektivet, er resultatet af denne undersøgelse, som indeholder en negativ udtalelse vedrørende anvendelser, der kræver brug af en rygsprøjte, et tungtvejende indicium, som gør det muligt med rimelighed at tvivle på paraquats uskadelighed ved en sådan anvendelse.

Med hensyn til **kravet om beskyttelse af dyrs sundhed**, lægger Retten ud med den samme argumentation vedrørende forsigtighedsprincippet som den brugte mht. beskyttelsen af **menneskers sundhed**¹⁰.

Derefter henviser Retten til, at Kommissionen har baseret sin vurdering, hvorefter paraquat ikke har en skadelig virkning på dyrs sundhed, på en gennemgang af de fjorten anvendelsesområder, som anmelderen har påtænkt.

Herefter anfører Retten:

*”Der er imidlertid for at vurdere paraquats virkninger på harers og fugleembryoners sundhed, **kun blevet undersøgt to anvendelsesområder**, nemlig anvendelse af paraquat på marker med halm, hvad angår harer, og anvendelsen af paraquat på lucerne-marker om efteråret og vinteren for så vidt angår fuglene. [...] Kommissionen har desuden ikke begrundet, hvorfor det ikke var nødvendigt at vurdere de tolv øvrige repræsentative anvendelsesmåder for at fastslå, hvilken virkning stoffet har på harers og fugleembryoners sundhed.”¹¹ (egen fremhævning)*

Retten fastslår følgelig, at eftersom Kommissionen ikke har henvist til forhold, der kan begrunde, at det ikke var nødvendigt at undersøge de øvrige tolv anvendelsesområder, udgør aktmappen et utilstrækkeligt grundlag for at konstatere, at paraquat ikke har skadelig virkning på **dyrs sundhed**¹².

⁹ Dommens præmis 186.

¹⁰ Dommens præmis 224.

¹¹ Dommens præmis 232 og 233.

¹² Dommens præmis 235.

På denne baggrund konkluderer Retten, at direktiv 2003/112 skal annulleres.

Parterne har mulighed for at indgive appel, der er begrænset til retsspørgsmål, for Domstolen inden for to måneder efter dommens forkyndelse.

Med venlig hilsen

Thomas Fich
(3611)